huoneusto on valmis asutukselle. Jokaisessa klubissa on miellyttävä seurusteluhuone asujanten ja heidän vieraittensa käytettävänä ja kirjasto sekä lukuhuone kaikkien vapaasti käytettävänä.

"Tulot asujilta korvaavat kaikki kulungit ja mitä on ylijäämää se kulutetaan sairaiden tyttöjen avustamiseksi. Klubien siveellinen menestys riippuu taitavasta liikkeenhoidosta.

"Näiden klubien yhteydessä myöskin on sekä kehityksellisiä, että huvitelutilaisuuksia ja myöskin ylläpidetään erinomainen kesäasuntopaikka Geneva-järven rannalla Wisconsinissa. Aina on suuri joukko tyttöjä, eri ammattialoilla työskenteleviä, pyrkimässä näihin klubeihin Chicagossa, joka seikka osottaa, että ne ovat suosituita .

"Kaikissa näissä yrityksissä täytyy aina löytyä niitä, jotka ottavat asiaksensa kantaa äjrjestämis- ja hallitustyön taakan, sillä suurimmalla osalla työläistytöistä ei ole aikaa eikä kokemusta ja hyvin harvoin heillä on alotekykyä. Kun työläisnaiset täten kerääntyvät yhteen toistensa kanssa kanssakäymiseen yhteistyössä on heillä siinä tavattoman hyvä tilaisuus itsensä kehittämiseen.

"Nuorten naisten kristillinen yhdistys. — Yli yhden ihmispolven ijän on tämä yhdistys koettanut täyttää työläistyttöjen tarpeita kaikkialla tässä maassa. Tämän tarkoitusperän saavuttamiseksi on se rakennuttanut satojen tuhansien dollarien arvosta rakennuksia missä annetaan kaikenlaista opetusta tytöille ja missä kaikenlaiset naisten klubit saavat pitää kokouksiaan ja missä pidetään kaikenlaisia seurustelutilaisuuksia. Paitsi tätä pitää yhdistys yllä yli neljäsataa tehdasta tässä maassa. Se pitää yllä ravintoloita ja lepohuoneita näissä laitoksissa, niin että tyttöjen päivällisloma ja muu vapaa-aika olisi mahdollisimman viehättävä. Monta mielenkiintoista huvitilaisuutta panevat tytöt toimeen ko-operatiivisesti yhdessä yhdistyksen teollisuussihteerin kanssa. Työläiset pitävät tämän työn siksi tärkeänä, että he antavat sille runsaan aineellisen ja henkisen kannatuksensa.

"Edellämainittujen lisäksi pitää yhdistys yllä paikanvälitystoimistoja v. 1909 välitti se työn enemmälle kuin kahdellekymmenelletuhannelle tytölle. Brooklynin nuorten naisten yhdistyksen paikanvälitystoimisto on erinomainen esimerkki siitä mitä mallikelpoinen paikanvälitystoimisto voi paikkakunnalla aikaansaada. Tämä toimisto on kyvykkäiden naisten käsissä, jotka yhteistoiminnassa toisten kauupngin laistosten kanssa pitävät aina silmällä työn tarpeessa olevia kunniallisia tyttöjä. Mutta yhdistys ei tyydy ainoastaan hankkimaan työtä tytöille; se pitää yllä laajaa tutkimussysteemiä, niin että toimisto voi aina olla selvillä työpaikkojen laadusta ja mitä niissä työläisiltä vaaditaan. Tämä työ on kehittynyt samaan suuntaan kuin Alliance Employment Bureaun toiminta New Yorkissa ja Womens Educational and Industrial Union työ Bostonissa, jotka kumpanenkin järjestö tekevät jaloa työtä sekä tutkimuksien että työn välityksen kautta, nuorille työläistytöille.

"Paitsi monia muita hommia ylläpitää Brooklynin yhdistys hyvin järjestettyä iltakoulua missä tytöt voivat saada oppia hattujen koristamisesta englanninkielen oppimiseen asti. Paitsi tätä pidetään siellä jumalanpalvelus joka sunnuntain iltapäivällä, siellä on myöskin yhteiskunnallisia asioita käsittelevä klubi, joka toimii menestyksellisesti, missä huomattujen puhujain johdolla nuoret työläisnaiset keskustelevat teollisia ja yhteiskunnallisia asioita koskevista kysymyksistä ja järjestöistä. Tämä on kertomus vaan yhdestä hyvin menestyvästä yhdistyksestä. Samanlaisia kertomuksia voisi kertoa kymmenistä muista yhdistyksistä kaikkialla tässä maassa.

"Ensikatsauksella voisi päästä siihen käsitykseen, että tällainen koko maata käsittävät yritys kuten tässä on esitetty, kun siihen vielä lisätään lukemattomat paikalliset ramanlaatuisen yritykset, riittäisi jo auttamaan jokaista naista, jonka täytyy ansaita elämänsä palkkatyöläisenä. Mutta tosiasia on se, että tuhannet tytöt eivät koskaan tule edes tietämäänkään näiden laitosten olemassaolosta. He tietävät nikkelin teatterin tanssisalit, valoisat kadut iltasin, mutta he eivät tiedä mitään niistä miellyttävistä huvitilaisuuksista sellaisissa paikoissa, jotka ovat heille täydellisesti turvallisia paikkoja. Tutkimuksiemme aikana tapasimme tyttöjä Chicagossa, jotka eivät olleet kuulleet koskaan puhuttavan yleisestä kirjastosta; tapasimme tyttöjä New Yorkissa, jotka töllistivät meitä ihmeissään, kun kerroimme heille työläistyttöjen avustustyöstä; ja tapasimme tyttöjä Uuden Englannin kaupungeissa, jotka eivät tienneet, että sellaisiakin paikkoja löytyy, missä he voivat huvitella ja yhtäkaikki pysyä kunniallisina.

Epäilemättä löytyy tarve keskitetylle toiminnalle. Kaikkien järjestöjen tulisi toimia yhdessä ulottaaksensa avuliaisuutensa tässä työssä ja siten välttää kaksinkertaisesta työstä johtuva tuhlaus. Palkkatyöläisnaisten aseman parantamisessa on työtä kaikille...."

* * *

Edelläkerrotunlaiset naisten kodit, monet niistä, eivät suinkaan ole osuustoiminnallisia laitoksia ja monet niistä ovat luonteeltaan armeliaisuuslaitoksia, missä tyttöjen annetaan ymmärtää, että he ovat kiitollisuuden velassa hyväntekijöilleen, jotka heille ovat hyvän kodin varustaneet.

Kuten yleensä porvarillisten yhteiskunnallisten parannustyöntekijäin tapa on, on tässäkin kirjassa josta edellämainittu kohta on lainattu, koskeva palkkatyöläisnaisten asuntokysymystä, yleensä se sävy ja henki, että pitäisi saada enemmän yhteisymmärrystä aikaan työnantajain ja työläisten välillä, että työnantajat pitäisi saada ymmärtämään velvollisuutensa työläisiä kohtaan, mutta sitä seikkaa ei painosteta lainkaan, että työläisnaisten tulisi pyrkiä itsenäisiksi, ottaa ohjakset omiin käsiinsä ja auttaa itseään tarvitsematta lainkaan odottaa työnantajain apua. Ja tämä porvarien luoma mielipide näkyy juurtuneen niin syvälle työläisiin, että vielä valistuneemmatkin heistä eksyvät joskus ajattelemaan samoin. Sen saimme nähdä äsken Toverittaressa ja Toverissa käydystä palvelijatar jupakasta, jossa muutamat palvelijattaret esittivät tämän samaisen porvarillisten hyväntekijäin mielipiteen, että työn antajain velvollisuus on opettaa palvelijattarille heidän ammattinsa ja vieläpä meidän "sosialistinen" kirjailijamme Ida Tarbell y.m. ovat esittäneet sen mielipiteen, että työnantajain olisi riennettävä lyhentämään palvelijattarien työpäivätkin, syystä että palvelijattaret eivät kykene itse työpäiviinsä lyhennystä vaatimaan.

Ja kuten jo edellä mainittiin, ovat monet naisten kodit työnantajain rouvien toimesta, tai kui tenkin siihen luokkaan kuuluvien tai lukeutuvien henkilöiden toimesta perustettuja armeliaisuuslaitoksia, missä ei suinkaan niistä aineellista etua nauttivat naiset saa mitään ohjausta ja rohkaisua itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan, vaan päinvastoin, heistä kouluutetaan yhä parempia orjia. Näiden kotien yhteydessä on myöskin ammattikouluja samalla kuin naisille opetetaan ammatteja, missä he voivat ansaita korkeampaa palkkaa, kuin ammattitaidottomina voisivat ansaita, opetetaan heille että he ovat kaikesta tästä kiitollisuuden velassa työnantajaluokalle, joka ei ainoastaan anna työtä, mutta vielä sen lisäksi opettaa sinua tekemään työsi niin kunnollisesti että voit ansaita parempaa palkkaa.

Siis nämä tämäntapaiset laitokset, joskin niistä on aineellista apua työläisnaisille, eivät auta työläisnaisten asiaa vastaisuuden varalle, vaan monessa tapuksessa päinvastoin. Ne kasvattavat vaan orjahenkeä ja tappavat itsenäisyyspyrkimykset ja pyrkimykset asemansa parantamiseen itsenäisesti ja luokaktietoisesti.

Sellaiset naisten kodit, oppilaitokset y.m. tämänpäiväisen asemansa parantamispyrkimykse., jotka ovat syntyneet työläisnaisten omasta alotteesta ja heidän toimestaan hallitaan ja ylläpidetään, ovat moninkerroin heille hyödyllisemmät, sillä ne eivät ainoastaan auta heitä taloudellisesti siinä suhteessa, että he voivat nykyisillä ansioillaan tulla paremmin toimeen, mutta sen lisäksi oppivat he omintakeisesti toimimaan asemansa korjaamiseksi ja oppivat järjestymisen hyödyn ei ainoastaan osuustoimintaliikkeen alalla, mutta vielä muillakin aloilla. Kerran päästyään itsenäiseen toimintaan oppivat he vähitellen luottamaan omaan kykyynsä ja rupeavat etsimään keinoja kuinka voisivat vieläkin enemmän asemaansa parantaa. He rupeavat miettimään palkkojensa korottamista, työsuhteittensa parantamista, työpäiviensä lyhentämistä j.n.e.

Mutta hyvin vähän vielä on tällaista itsenäistä työläisnaisten osuustoimintaa nähtävissä, niin kipeästi kuin se olisikin tarpeen jokaisessa kaupungissa, missä on enemmältä palkkatyöläisnaisia. Esim. kutomoteollisuuskaupungeissa y.m.

Suomalaisista palkkatyöläisnaisista ovat tässä maassa palvelustytöt — palvelustytöt, joiden väitetään olevan kaikista vaikeimpia järjestää, jopa mahdottomiakin — ottaneet ensimäisen askeleen omintakeisesti järjestyäkseen osuustoiminnallisesti perustamalla itselleen osuuskodin kum mallekin rannikolle.

Ja eivätkö paljon kipeämmin kaipaa osuuskotia ne naiset, jotka tarvitsevat sitä joka aika? Ne jotka tekevät työtä tehtaissa ja kauppapuodeissa ja joilla ei ole isän ja äidin kotia missä asua, vaan täytyy "ruumata" missä milloinkin ja syödä yksityisissä "poortitaloissa" tai ravintoloissa.

Miehet ovat perustaneet osuustoiminnallisia "poikataloja" useammille paikkakunnille. Miksikä eivät työläistytöt voi seurata esimerkkiä? Tarvitsevathan työläistytöt monestakin eri syystä sellaisen oman kodin vieläkin kipeämmin kuin miehet. Eikähän tällainen osuuskotihomma aina tarvitseisi rajottua yksinomaan suomalaisten naisten keskuuteen. Paljon löytyy kodittomia vieraskielisiä työläisnaisia samoilta seuduilta.

Fitchburgissa, Mass., ovat naisemme kyllä kiitettävän lukuisasti rientäneet kannattamaan työläisten osuusruokalaa, joka on erinomaisen hyvä laitos sellaisessa kaupungissa kuin Fitchburg. Ja asuntokysymys se ei ehkä ole niin pulmallinen kuin monessa muussa kaupungissa, sillä siellä saavat tytöt (useat heistä) kohtuullisilla maksuilla asuntoja työläiskodeissa.

Mutta niin ei ole laita joka kaupungissa. Ei läheskään. Tiedänpä, että esim. Portlandissa, Ore., asustaa työläistyttöjä mitä epäilyttävimmissä "roominghouseissa" ja muissa hotellin tapaisissa, asunto ja ruoka tullen maksamaan vähintään 25 dollaria kuukaudessa ja siitä ylöspäin. Siis vaikka tässä Oregonin valtiossa onkin alin palkkalaki voimassa, joka määrää etä tyttöjä ei saa palkata kauppapuoteihin, tehtaisiin eikä pesulaitoksiin alle kahdeksan dollaria viikossa, niin ei siitä palkasta ole paljoa jäämään, kun on ylöspitonsa maksanut. Miten paljon sillä jäännöksellä voi nainen ostaa itselleen vaatteita, huvia ja valistusta?

Palkkatyöläisnaiset siis, olipa heidän ammattinsa mikä tahansa olisi hyvä ajatella myöskin osuustoimintaa tällä alalla, samalla kun ajattelevat taloudellisen ja poliittisen järjestymisen tärkeyttä.

Rientäköot suomalaiset palvelustytöt y.m. työläistytöt kilvan kannattamaan niitä osuuskoteja, jotka ovat jo olemassa ja uusia perustamaan sinne missä ei osuuskoteja vielä ole. Siten voivat he auttaa itseään monin kerroin sekä taloudellisen asemansa parantamisessa, että monessa muussa suhteesa.

Pikku Adhelly

Kauniimpi kuin loiste kuun
on pikku Adhelleyni.
Hän kullan kallis mulle on,
Murheessa ilo, lohtuni.

Mutt' harvoin, harvoin näen mä vaan
tyttöäni pienoista.
Kun lähden kodin ilalla,
hän nukkuu kendossa.

En häiritä mä tahtoisi
untansa suloista —
Ja kun hän herää aamulla,
jo oon mä randannassa.

Kun työssä olen, kyselee
tyttöni äidiltään:
Milloinka kultani saapunee
kanssani leikkimään?

Mun sydämeni värähtää
kun kuulen kuiskeensa.
En hennon häntä jättää mä —
häiritä rantaansa.

Kun annan hälle suukkosen
hän hellästi syleilee
ja suloisesti hymyillen
hän minua katselee.

VICTOR JOKELA.

HALUTAAN TIETOA.

Joltakin kuukausia aikaa, huomasin Toverittaren palstoilla, että Alexandra Kollontay liikkuu puhujamatkoilla Amerikassa. Vaan en ole huomannut missäpäin hän liikkuu. Jos hän sattuu huomaamaan tämän, tekisi hyvin ja kirjoittaisi osotteella: **Anselm Johnson, West Berkeley, Cal.**